

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΣ
ΚΥΡΙΑΚΗ ΑΓΙΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ Δ' ΟΙΚ. ΣΥΝΟΔΟΥ (17/7/2011)

Αναγνώσματα:

Απόστολος: Τίτ. γ', 8 – 15. Ευαγγέλιο: Ματθ. ε', 14 – 19
(Εωθινόν 5^ο, Ήχος δ')

Το διαχρονικό Πατερικό φως

«Φως του κόσμου» χαρακτήρισε ο Κύριος τους Μαθητές Του, αλλά και τα μέλη της Εκκλησίας Του, τους Χριστιανούς, κατά την περίφημη Επί του Όρους ομιλία Του, απόσπασμα της οποίας, αδελφοί μου, ακούσαμε στην σημερινή Ευαγγελική διήγηση. Είναι το φως που εκχέεται από τον Λόγο του Θεού, από την ειρήνη και την δικαιοσύνη που επαγγέλλεται ο Ιησούς Χριστός, από την προοπτική της σωτηρίας που μάς χάρισε με το Πάθος και την Ανάστασή Του. Αυτό το φως πρέπει να λάμπει διαρκώς στον κόσμο, για να βλέπουν όλοι τα καλά έργα των ανθρώπων του Θεού και να δοξάζουν το όνομά Του.

Το Ευαγγελικό ανάγνωσμα που ακούσαμε δεν τοποθετήθηκε τυχαία στη σημερινή Κυριακή. Σχετίζεται άμεσα με την σύναξη των Αγίων και Θεοφόρων Πατέρων της Εκκλησίας μας, που συγκρότησαν την Τέταρτη Οικουμενική Σύνοδο το 451 στην Χαλκηδόνα. Πρόκειται για σπουδαίους και αγιασμένους Εκκλησιαστικούς άνδρες, που κλήθηκαν ν' αντιμετωπίσουν επικίνδυνες αιρέσεις της εποχής τους και να διαφυλάξουν ανόθευτο και λαμπερό το φως Ορθόδοξης Θεολογίας από τον σκοτασμό και την πλάνη των αιρετικών δοξασιών.

Αν το έργο των Αγίων Πατέρων πέτυχε στην ιστορία, αν το φως της Πατερικής Θεολογίας τους συνεχίζει να λάμπει και να φωτίζει, ως τις μέρες μας, τον Εκκλησιαστικό βίο, αυτό συνέβη γιατί είχαν φροντίσει να φωτιστούν πρώτα οι ίδιοι από το φως του Χριστού και μετά να φωτίσουν τον κόσμο. Η Θεολογία γι' αυτούς ήταν τρόπος ζωής. Ήταν η μυστική εμπειρία του ζώντος Θεού, η βιωματική προσέγγιση της υπέρλογης Θεότητας, γεγονός που δεν απαιτεί ούτε πανεπιστημιακές σπουδές, ούτε διδακτορικές μελέτες ή μεταπτυχιακές διατριβές. Η Θεολογία, για τους Πατέρες της Εκκλησίας, είναι Θεία Επιστήμη, τα όρια της οποίας υπερβαίνουν τα στενά πλαίσια ανθρώπινων σπουδών και αγγίζουν τις πνευματικές δυνάμεις του ανθρώπου που θέλει να γνωρίσει τον Θεό κι έπειτα να μιλήσει γι' Αυτόν, ύστερα από την μυστική ένωση μαζί Του μέσα στον Λειτουργικό και Μυστηριακό χώρο της Εκκλησίας. Το Πατερικό φως ήταν προϊόν του αγώνα της κάθαρσης των παθών. Ήταν καρπός του φωτισμού του Αγίου Πνεύματος. Ήταν το αποτέλεσμα της ψηλαφητής εμπειρίας του Θεού. Ήταν το χάρισμα της συνεχούς πορείας στο δρόμο της θέωσης.

Η ανάγκη της Εκκλησίας να αναδεικνύει Πατερικές μορφές στην ιστορική Της πορεία, όλες τις εποχές, προκειμένου να φωτίζεται ο κόσμος, είναι αυτονόητη και διαρκής. Η ενδεχόμενη αδυναμία της Εκκλησίας να καλύψει τις Θεολογικές Της ανάγκες με αυθεντικά Ορθόδοξες Πατερικές μορφές, φανερώνει απώλεια προσανατολισμού και έλλειψη Θείας έμπνευσης. Μόνο που η Ορθόδοξη Πατερικότητα, στις μέρες μας, ερμηνεύεται με διαφορετικούς τρόπους. Ένας τρόπος την θέλει περιχαρακωμένη στα περιορισμένα πλαίσια μιας επικίνδυνης και επισφαλούς πνευματικής αυτάρκειας, η οποία αρνείται επιδεικτικά, ενίοτε και φανατικά, κάθε τι το σύγχρονο και προοδευτικό, αρκούμενη στα ιστορικά κεκτημένα του παρελθόντος. Άλλος τρόπος την θέλει εντελώς μεταλλαγμένη και άκριτα προσαρμοσμένη στα δεδομένα της νεωτερικότητας, η οποία, ενίοτε, φθάνει σε σημείο υποβάθμισης ή και περιφρόνησης της Θεολογίας των Αγίων Πατέρων, όπως την γνωρίζαμε μέχρι σήμερα. Φρονούμε ότι η μέση οδός, του συγκερασμού δηλ. της διαχρονικής Πατερικής σοφίας, με τις νέες ανάγκες της Εκκλησιαστικής εμπειρίας, αλλά και τον επικαιροποιημένο τρόπο της Θεολογικής σκέψης, που λειτουργεί ως φυσική συνέχεια και εξέλιξη του έργου των μεγάλων Πατέρων της Εκκλησίας, μπορεί να λειτουργήσει ως το φως εκείνο της Θείας γνώσης από το οποίο τόση ανάγκη έχει ο σύγχρονος κόσμος.

Μόνο που απαραίτητη προϋπόθεση για να επιτευχθεί ο ως άνω συκερασμός είναι, ακριβώς, η μίμηση της ζωής και της Αγιότητας των Αγίων Πατέρων. Είναι η διακαής επιθυμία των θεραπόντων της Θεολογικής Επιστήμης ν' αποκτούν την εμπειρία του Αγίου Πνεύματος, να λειτουργούν, όχι εξαντλούμενοι σ' έναν κοσμικό Ακαδημαϊκό τρόπο δράσης, αλλά σε απόλυτη αρμονία προς τον υπεύθυνο Εκκλησιαστικό οργανισμό και σε απόλυτη συνάφεια προς βίωμα της πίστεως, αρχή και τέλος της οποίας είναι η Ευχαριστιακή και προσευχητική προσέγγιση του Θεού. Υπ' αυτήν την προϋπόθεση η σύγχρονη Θεολογική σκέψη θα εξακολουθεί να παράγει και να προσφέρει το Πατερικό εκείνο φως από το οποίο τόση ανάγκη έχει ο κόσμος και η εποχή μας. ΑΜΗΝ!

Αρχιμ. Ε.Ο.